

Беглиця В. П.,
проректор з наукової роботи,
д-р наук з держ. упр., доцент кафедри державної служби
Інституту державного управління,
Чорноморський державний університет імені Петра Могили,
м. Миколаїв, Україна,
e-mail: koval@chdu.edu.ua

ДОСВІД ЄВРОПЕЙСЬКИХ КРАЇН ЩОДО ФОРМУВАННЯ АНТИКОРУПЦІЙНОЇ СТРАТЕГІЇ

Статтю присвячено досвіду європейських країн (Великобританії, Італії, Німеччини) про запобігання та протидії корупції. Досліджуються базові принципи антикорупційних стратегій, які формувалися протягом довгого часу на основі власного та іноземного досвіду.

Великобританії притаманні наступні риси. Коли британські науковці розповідають про корупцію вони акцентуються на зловживанні посадовим становищем чи політичною посадою, ціллю якого представляється отримання речових цінностей яких піля. Важливість одного або іншого корупційного діяння обумовлюється так званою соціальною увагою, що представляється основним фактором підчас прийняття рішень щодо осудження наділеного владою громадянина. У разі якщо вирок особистості через корупційну дію здатний стати причиною підриву престижу уряду, або якщо злочин не має великої соціальної загрози, проте витрати по пред'явленню обвинувачення можуть бути достатньо вагомими, правоохоронці відмовляють у провадженні слідства спираючись на великі витрати і незначне порушення суспільного інтересу.

Однією з найбільш дієвих систем суспільно-політичних та юридичних елементів протидії корупцією є система в Італійській Республіці. Там у виконанні такого важливого завдання безпосередньо взаємодіють громадські та державні організації. Ефективним антикорупційним інструментом необхідно прийняти те, що слідчі, прокурори та судді є фактично представниками однієї професії та систематично змінюються на посадах один з одним. У державі визначено панівне становище неодмінного прокурорського провадження в абсолютній більшості процесів. Відсутність цього факту саме по собі може бути визнане злочином. Подібні механізми забезпечили в Італії плідну боротьбу з корупцією, її подолання та усунення участі політиків у корупційних схемах.

Серед механізмів протидії корупції, що впроваджуються в Німеччині, варто виділити створення реєстру корумпованих фірм. Німеччина намагається використовувати не тільки власний досвід, а й іноземний, зокрема досвід Ізраїлю. Суть такої практики полягає в тому, що приватну структуру, яку включено до подібного реєстру, позбавляють можливості виконувати будь-які замовлення держави, вона автоматично стає об'єктом збільшеної уваги з боку правоохоронних органів. Цей експеримент реалізовано в одній з земель Німеччини та, за оцінками теоретиків і практиків, він призвів до позитивних результатів.

Ключові слова: боротьба з корупцією; антикорупційна стратегія; відмивання грошей; організована злочинність; відповідальність за правопорушення; державний службовець.

Постановка проблеми у загальному вигляді.

Корупція – одне найбільш деструктивних соціальних явищ, котре заважає оптимальному розвитку будь-якої держави, ефективності державного управління та нормальному функціонуванню всіх соціальних інститутів. Зараз для України є одним з першочергових завдань саме мінімізація впливу даного фактору на процес реформування системи державного управління. З огляду на обраний евро інтеграційний шлях є актуальним дослідження, визначення основних напрямків боротьби з корупцією та, насамперед, протидії їй. Це обумовлене тим, що європейські країни пройшли на

цьому шляху далеко вперед та спромоглися звести до мінімуму рівень корумпованості.

Аналіз досліджень і публікацій. Окремим питанням аналізу явища корупції в європейських країнах присвячували такі дослідники: Антошкин В., Бакай М., Копачев В., Коруля І., Міняйло Н., Осика М., Тіньков А., Чемерис І.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою статті є визначення антикорупційних стратегій в європейських країнах, а також встановлення базових напрямків запобігання та протидії корупції.

Виклад основного матеріалу дослідження. Європейський союз хоча і є наддержавним об'єднанням із спільною політикою та загальною стратегією розвитку, однак все одно кожна країна є власний досвід у вирішенні питання корупції, звідси й відповідна специфіка.

Боротьба з корупцією у Великобританії.

Великобританія – одна з основних держав планети зі стійкою економікою, високою правовою культурою громадян, престижем владних і правоохоронних органів, а крім того представляється прикладом найдавнішого демократичного пристосування між суспільством та державою. Однак, незважаючи на це, проблеми корупції перебувають в колі інтересів науковців та працівників правоохоронних організацій даної держави.

В теорії правничої науки у Великобританії можна відшукати велику кількість визначень корупції. Однак загальної дефініції, що фіксувалася би у законодавстві і застосовувалася б у практичній роботі правоохоронних органів немає. Першочергово, розгляд корупції за великим рахунком має кримінологічне або соціологічне підгрунття, оскільки вона входить до переліку правопорушень та має вагомий вплив на суспільство. Однак, вирішення даної проблеми лежить у площині реалізації владних повноважень. Відповідно наука державного управління також приділяє значну увагу боротьбі з корупцією. Вивчення в даній області ведеться експертами у сфері правових та суспільно-політичних питань. Якщо дослідити англійську академічну літературу, а крім того роботу працівників поліції та прокуратури Англії можна дійти до висновку, що ж корупція не розглядається окремо як самостійний, незалежний феномен. Дослідження корупційних дій безпосередньо пов'язане з аналізу державних правопорушень, а також організованої злочинності.

Коли британські науковці розповідають про корупцію вони акцентуються на зловживанні посадовим становищем чи політичною посадою, ціллю якого представляється отримання речових цінностей яких пільг. Важливість одного або іншого корупційного діяння обумовлюється так званою соціальною увагою, що представляється основним фактором підчас прийняття рішень щодо осудження наділеного владою громадянина. У разі якщо вирок особистості через корупційну дію здатний стати причиною підриву престижу уряду, або якщо злочин не має великої соціальної загрози, проте витрати по пред'явленню обвинувачення можуть бути достатньо вагомими, правоохоронці відмовляють у провадженні слідства спираючись на великі витрати і незначне порушення суспільного інтересу [1].

В Великобританії виділяється кілька різновидностей корупції (рис. 1).

Найбільш небезпечною конфігурацією корупційної діяльності визнається корупція політична. Найбільше вплив політичної корупції пов'язують з протизаконним або прихованим фінансуванням політичних партій чи політичних постатей. З метою подібного фінансування застосовуються доходи, отримані неправомірно, ухиленням від сплати податків, фіктивного банкрутства, шахрайства, застосування та прийняття фальшивих фінансових документів та інших правопорушень. Англійські експерти вважають перспективним та доцільним дослідження зв'язку між громадсько-політичним фінансуванням, махінаціями та відмиванням коштів. Суб'єктами такого роду корупції визначаються, як правило, видатні суспільно-політичні особистості, парламентарі й держслужбовці найвищого ступеня. В такому випадку сприйматиметься це як вид чиновницької злочинності, в якому правопорушення робляться людьми, що наділені владою.

Рис. 1 Антикорупційна стратегія у Великобританії

Продажність в національному секторі крім того є формою суспільно-політичної корупції, але вона має свої особливості тому, що правопорушення робляться у сфері регіонального управління, службовцями місцевої влади, мерій та інших менеджерів, посадові обов'язки яких пов'язані з наданням адміністративних послуг. Найбільш частим правопорушенням в даній області представляється розтрата, застосування національних або громадських фондів в індивідуальних інтересах.

Такі типи корупції володіють однакою ознакою. По-перше, мається на увазі тісний зв'язок приватного

сектору з політичними діями, що породжує конфлікт поміж суспільним та індивідуальним інтересом з боку працівника. По-друге, тісний взаємозв'язок з відмиванням коштів та організованою злочинністю, які мають міжнародний характер. Сама по собі корупція є міжнародним феноменом. Суспільно-політичні дії та бізнесмени найвищого ступеня практично постійно застосовують інші держави з метою розташування та відмивання коштів, які вони придбали у підсумку корупційної та злочинної діяльності [7].

Так звана поліцейська корупція – отримання хабара працівниками правоохоронних органів, що пов’язане з виконанням їх прямих посадових обов’язків, а також злочинне використання владних повноважень. Крім того, до даної групи належать дисциплінарні злочини, що вчинені працівниками поліції проти людей, пов’язані із зловживанням поліцейської влади. Розглядаються подібні злочини само як кримінальним законодавством, а також дисциплінарним статутом поліцейської служби.

В англійській пресі та науковій літературі найчастіше застосовується такого роду термін, який називають банківською корупцією. Під них підпадають працівники банку, що зловживають власним функціональним статусом у власних інтересах. Проблема в тому, що окремі банки та банківські представники володіють особливим статусом у сфері державного управління, тому що економічні процедури будь-якого ступеня виконуються тільки шляхом банківських операцій. Банки з одного боку виконують функції приватної фірми, основна мета якої – отримання доходів, а з іншої боку – вони виконують функції спостереження за законністю економічних процедур, якими наділяє їх законодавство. Таким чином, наприклад, відповідно до законодавства, що направлене на боротьбу з відмиванням коштів, банківські співробітники повинні доповідати в поліцію або Національну Службу Кримінальної Розвідки щодо кожної сумнівної економічної процедури. Поширені епізоди, коли банківські співробітники прикривають очі на сумнівні процедури, за що отримують певну винагороду. Також можуть допомогти правопорушникам здійснювати злочин проти банку чи вкладників банку, інших установ використовуючи можливості банку, в якому працюють.

Розслідуванням дій, які підпадають під ознаки корупційних діянь, займається поліція. В структурних підрозділах, що займаються боротьбою з шахрайством у правоохоронних органах Великобританії, є особлива категорія, до якої належать детективи, що спеціалізуються на розслідуваннях правопорушень у державному

та громадському секторі. Подібна категорія називається «Public Sector Corruption Section», займається вона розслідуваннями корупційних дій у громадському секторі.

Якщо втрати з корупційного діяння перевищують суму 2 млн. фунтів стерлінгів, чи правопорушення представляється досить важким, або має значний соціальний інтерес, в такому випадку подібне правопорушення розслідуватиметься Організацією по розслідуванню серйозного шахрайства (Serious Fraud Office). Працює вона з 1988 року у підпорядкуванні Міністерства юстиції Великобританії. Однак такого роду підхід представляється єдиним для всіх фінансових правопорушень, а корупція не акцентується саме як окреме спрямування діяльності даної установи [6].

Розслідуванням поліцейської корупції займається спеціалізований відділ, що складається з досвідчених правоохоронців, які уповноважені здійснювати подібні слідства. Вони виконують свої обов’язки та звітують про підсумки своєї діяльності перед Міністерством внутрішніх справ.

Якщо підсумувати, витoki корупції у Великобританії мають соціальне та культурологічне підґрунтя. Сама ж структура боротьби з корупцією є досить дієвою та базується на тісній співпраці владних установ з приватним сектором.

Італійська модель боротьби з корупцією.

Однією з найбільш дієвих систем суспільно-політичних та юридичних елементів протидії корупцією є система в Італійській Республіці. Там у виконанні такого важливого завдання безпосередньо взаємодіють громадські та державні організації. В Італії для збільшення дієвості боротьби зі злочинністю Парламентом організовано особливу Генеральну Раду боротьби з організованою злочинністю, Державне управління боротьби з мафією, окружні управління боротьби з організованою злочинністю та мафією.

Антикорупційна стратегія в Італії створювалася протягом численних років, тому країна має чимало напрацювань у цій галузі (рис. 2).

Рис. 2 Антикорупційна стратегія в Італії

З метою боротьби з організованою злочинністю, також і корупцією, заснований міжвідомчий орган спеціального призначення – «Управління розслідувань Антимафія» (ДІА). Більша частка співробітників ДІА є досвідчені фахівці, професіонали слідчих органів, Державної поліції, карабінерів і Фінансової гвардії за участі громадських фахівців у сфері інформатики,

технічного та адміністративного забезпечення. У зону відповідальності цього органу входить боротьба з правопорушеннями, що мають ознаки діяльності мафіозних угруповань. Крім цього, у складі Генеральної прокуратури Італії створено оперативно-слідче управління боротьби з організованою злочинністю та мафією. Подібним підрозділи формують систему

функціональних, спеціальних оперативних, слідчих та інформаційних компонентів системи протидії злочинності та корупційним діям.

До проблем, що входять сфери інтересу даних організацій, належать:

- створення стратегії боротьби з організованою злочинністю та цілепокладання окремо для кожного поліцейського формування;
- удосконалення використання ресурсів і грошей, призначених для боротьби з організованою злочинністю;
- періодичне дослідження отриманих підсумків у їх взаємозв'язку з встановленим напрямком роботи і затвердження певних директив, зорієнтованих на ліквідацію недоліків [4].

Причому дана робота представляється відкритою для політичних партій, громадських організацій, ЗМІ, забезпечується максимальна відкритість.

У 1993 р. під тиском населення було прийнято закон «Про угруповання мафіозного типу», що увійшов до Кримінального кодексу Італії. Цей закон визначає жорстку відповідальність через вступ до кримінальної організації. Кожен, хто саме являється членом кримінальної групи, в якій нараховується 3 та більше персон, карається ув'язненням на термін від 3 до 6 років.

У новому законодавстві названі певні особливості, які притаманні кримінальним групам, зокрема: залякування, примус, кругова порука з метою здійснення кримінальних правопорушень, утвердження безпосереднього або опосередкованого управління та контролювання фінансової діяльності, отримання нелегальних прибутків і цінностей собі чи третім особам, а крім того перешкоди волевиявленню й підрахованню голосів на виборах.

За цим законом, відповідальність через здійснення правопорушення значно збільшується, у разі якщо зафіксовано факт входження в озброєну кримінальну групу. Озброєною визначається така група, учасники якої «володіють ймовірністю використовувати зброю чи вибухівкою з метою скоєння кримінальних дій». При цьому не принципово, перебуває зброя на руках злочинців або прихована. Враховано жорсткі санкції для злочинців за підтримку фінансової роботи за розрахунок грошей, набутих протизаконним шляхом, також доходів через відмивання грошей.

Відповідно до закону, суддям надано можливість відправляти до місць позбавлення волі не тільки тих, хто безпосередньо здійснив правопорушення, а й тих, хто спонукав до цього. У Конституції Італії втілено суспільно-політичне рішення про надання Верховній Раді суддів, так званому парламенту суддів, особливих прав у винагороді та стягненнях щодо суддівського персоналу. Третину цього органу мають можливість формувати політичні партії. Ефективним антикорупційним інструментом необхідно прийняти також те, що слідчі, прокурори та судді є фактично представниками однієї професії та систематично змінюються на посадах один з одним. У державі визначено панівне становище неодмінного прокурорського провадження в абсолютно всіх процесях. Відсутність цього факту саме по собі може бути визнане злочином. Подібні механізми забезпечили в Італії плідну боротьбу з корупцією, її подолання та усунення участі політиків у корупційних схемах [3].

Вживання закону «Про угруповання мафіозного типу» виконується також під наглядом громадськості та представницьких органів, що дало змогу дестабілізувати криміналітет. Серед форм такого нагляду є заслуховування звітів. Раз на півроку діючий міністр внутрішніх справ виступає з доповіддю у парламенті про хід виконання робіт. Передбачається також раз на рік доповідь міністра перед парламентом стосовно усього комплексу проблем, що мають відношення до організованої злочинності. Подібні багаторівневі зусилля суб'єктів управління та італійських спеціалістів юридичної сфери мають серйозні результати [2].

Це було втілено завдяки впровадженню у правовому полі Італійської держави принципів розподілу повноважень, дійсної незалежності судової влади по відношенню до впливу та втручання законодавчої та виконавчої гілок влади. Судова система Італії є найважливішою та найдієвішою з усіх гілок влади в системі органів по боротьбі з корупцією.

Боротьба з корупцією в Німеччині.

Німецька правова система притримується наступного тлумачення корупції:

- зловживання посадовим становищем, політичним впливом або становищем у торгівлі чи промисловій сфері;
- отримання будь-якої вигоди особою, на яку покладено виконання владних повноважень, або третім особам;
- шкода суспільству у випадку, коли учасником є державна або політична фігура, або компанії за неправомірних дій особи, що займає посаду в комерційній структурі.

З метою боротьби з корупцією в Німеччині було проведено заходи нормативно-правового та адміністративного характеру. З 1997 р. увійшов в дію «Закон про боротьбу з корупцією», одночасно з цим було внесено відповідні зміни до Кримінального кодексу Німеччини. Таким чином розширено перелік корупційних злочинів:

- одержання вигоди;
- одержання хабара за порушення службового обов'язку;
- обіцянка, пропозиція вигоди, хабара; дача хабара за порушення службового обов'язку;
- отримання та давання хабара в господарському обороті;
- обмежують конкуренцію угоди при конкурсах.

До базового принципу боротьби з корупцією в Німеччині покладено завдання ліквідації матеріальної, перш за все фінансової бази кримінальних угруповань. Для досягнення цієї мети передбачено два шляхи:

- конфіскація майна;
- створенням відповідної правової бази для створення перешкод відмиванню грошей.

Також варто зацентувати увагу на обов'язку банківських інституцій надавати органам правоохорони інформацію щодо операцій з великими сумами грошей за умови, що така інформація використовуватиметься суто для розслідування. В законі закріплено норму, відповідно до якої, якщо громадянином робиться внесок до банк у сумі, що перевищує встановлену суму, то на нього покладається обов'язок показати посвідчення особи. Основне спрямування уряду Німеччини у галузі запобігання та протидії корупції полягає в досягненні у результаті нормотворчих, управлінських, кадрових, а також

інших заходів звести до мінімуму зловживання держслужбовцями своїми посадовими можливостями.

Серед механізмів протидії корупції, що впроваджуються в Німеччині, варто виділити створення реєстру корумпованих фірм. Німеччина намагається використовувати не тільки власний досвід, а й іноземний, зокрема досвід Ізраїлю. Суть такої практики полягає в тому, що приватну структуру, яку включено до подібного реєстру, позбавляють можливості виконувати будь-які замовлення держави, вона автоматично стає об'єктом збільшеної уваги з боку правоохоронних органів. Цей експеримент реалізовано в одній з земель Німеччини та, за оцінками теоретиків і практиків, він призвів до позитивних результатів.

Практика протидії корупції у Німеччині демонструє ефективність залучення громадськості до практичних дій по боротьбі з корупцією. Наприклад, кримінальне відділення поліції у Нижній Саксонії запровадило прийняття анонімних повідомлень від громадян щодо економічної злочинності. Таку практику було прийнято за результатами пілотного проекту, в ході якого протягом декількох місяців до зазначеного підрозділу, який нараховує лише 9 робітників прокуратури та 33 представників поліції, було отримано 184 повідомлень. Кримінальні справи було розпочато у 124 випадках, з них 30 % відносились до справ, пов'язаних з корупцією.

Органам влади всіх рівнів в ролі організаційно-правових мір було представлено пакет документів, так звана «Директива Федерального уряду про боротьбу з корупцією у федеральних органах управління». В цьому документі знаходяться положення, що направлені на попередження корупції:

- визначення посад, що найбільш підпадають під ризик впливу корупціогенних факторів;
- посилення внутрішнього контролю у різних формах;
- особливо пильний підхід під час призначенні кандидатів на посади, виконання яких передбачає реальні можливості здійснення корупційних дій;
- підготовка та підвищення кваліфікації службовців у питаннях профілактики дій, що підпадають під кваліфікацію корупційних злочинів;
- посилення робочого моніторингу керівництвом органів влади всіх рівнів;
- ротація службовців, що обіймають посади, які найбільше підпадають під загрозу корупції;
- жорстке дотримання задекларованих процедур під час провадження та оформлення державних замовлень [5].

Одночасно з цим документом були розроблені Рекомендації щодо дотримання Кодексу антикорупційного поведінки. До Рекомендацій додавалося «Керівництво до дії», яке призначено суто для керівників, оскільки плідність заходів попередження й протидії корупції, перш за все, залежить від керівних осіб органів влади усіх рівнів.

Незалежно від визначених специфічних функцій, у Німеччині головним обов'язком держслужбовців є нейтральне і справедливе здійснення своїх повноважень на користь всього суспільства. Для держслужбовців передбачено особисту відповідальність за правомірність своїх дій з виконання службових обов'язків. Після завершення терміну служби держслужбовець мусить тримати в секреті інформацію та факти, що стосуються його службової діяльності. Без дозволу керівництва держслужбовцю забороняється давати показання у правоохоронних органах або заявляти за фактами, що кваліфікувалися як службова, навіть якщо це стосується судової справи. Подібний дозвіл дається керівником дійсної організації чи керівником з останнього місяця служби. Щодо спілкування із засобами масової інформації, то цим повинна займатися конкретна особа, яку наділено повноваженнями офіційного інформування. Окрім того, законом закріплено обов'язок держслужбовця доповідати про протиправні діяння, які стали йому відомими, особливо, якщо це стосується корупційних дій. Посилені правила та обмеження на державній службі, компенсуються належним утриманням та додатковими виплатами, пільгами та можливостями, що забезпечують стабільність займаної посади і кар'єру, а також належний рівень життя. В Німеччині, щоб здобути роботу у іншій структурі, крім державної організації, службовцю необхідно попередньо отримати дозвіл вищої посадової особи.

Якщо говорити про так звану подяку, для державних службовців нормативною базою визначено можливість отримання подарунка, який коштує не більше 10 євро. Проте навіть в такому випадку держслужбовець повинен доповісти про цей факт своєму керівництву, яке може прийняти відповідне рішення: залишити подарунок у співробітника, який його отримав чи наказати йому в установленій процедурі здати презент державі [8].

Боротьба з корупцією в Німеччині проходить принципами, притаманними власних культурних особливостей (Рис. 3).

Рис. 3 Антикорупційна стратегія в Німеччині

Висновки. Підсумовуючи викладений матеріал, можна дійти до таких висновків.

Для Великобританії є характерними такі особливі риси:

- поділ корупції за сферою її прояву: банківська, політична, поліційна;
- градація корупційних злочинів за ступенем зацікавленості населенням та розміром;
- залучення банків до запобігання проявам корупції.

Італійська антикорупційна стратегія включає наступне:

- посилений соціальний контроль за діяльністю органів державної влади;
- розгалужена система органів боротьби з корупцією та чіткий розподіл функцій між ними;
- велика автономність судів та прокуратур.

У Німеччині основними стратегічними напрямками є:

- жорсткі обмеження щодо подарунків та сфери зайнятості після звільнення з державної служби;

- створення реєстру корумпованих приватних організацій для попередження контактів з державними органами;

- визначення переліку посад, найбільш схильних до корупції та ротація кадрів на цих посадах.

Для України, на нашу думку, з перелічених пунктів найбільш перспективними можна назвати такі напрямки:

- залучення банків та фінансових структур до співпраці з державою у боротьбі з корупцією;

- пропагування серед громадськості активної позиції у запобіганні та боротьбі з корупцією, сприяння посиленню соціального контролю за діяльністю органів влади всіх рівнів;

- створення реєстру не тільки держслужбовців, що були пов'язані з корупційними схемами, а й приватних організацій, які мають схильність до вирішення питань подібним протизаконним шляхом.

ЛІТЕРАТУРА

1. Антошкин В. К. Международная система контроля и противодействия коррупции / В. К. Антошкин // Вісник Бердянського університету менеджменту і бізнесу. – 2011. – № 4(16). – С. 22–27.
2. Бакай М. Антикорупційні конвенції Європейського Союзу : особливості змісту та можливі проблеми при імплементації їх положень у кримінальне законодавство України / М. Бакай // Підприємництво, господарство і право. – 2012. – № 2. – С. 126–129.
3. Копачев В. П. Факторы реализации антикоррупционных программ (опыт зарубежных стран) / В. П. Копачев // Теория и практика общественного развития. – 2012. – № 2. – С. 237–240.
4. Коруля І. В. Зарубіжний досвід у сфері протидії корупції та можливість його використання в Україні / І. В. Коруля // Порівняльно-аналітичне право – електронне наукове фахове видання юридичного факультету ДВНЗ Ужгородський національний університет». – 2014. – № 1. – С. 230 – 233.
5. Міняйло Н. С. Зарубіжний досвід запобігання організованій злочинності / Н. С. Міняйло // Науковий вісник Чернівецького університету. – Чернівці:Чернів. нац. ун-т, 2013, Вип. 660: Правознавство. – С.144–148.
6. Осика М. І. Проблеми корупції у Великобританії / М. І. Осика // Організаційні та правові проблеми боротьби з корупцією. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://lawdiss.org.ua/books/881.doc.html>
7. Тіньков А. Л. Особливості протидії політичній корупції в країнах ЄС / А. Л. Тіньков // Державне управління: теорія та практика. – 2011. – № 2 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/e-journals/dutp/2011_2/txts/Tinkov.pdf
8. Чемерис І. Зарубіжний досвід протидії корупції в системі державного управління / І. Чемерис // Стратегічні пріоритети. – 2009. – № 3(12). – С. 13–16.

В. П. Беглиця,

Черноморський державний університет ім. Петра Могили, г. Николаев, Україна

ОПЫТ ЕВРОПЕЙСКИХ СТРАН ПО ФОРМИРОВАНИЮ АНТИКОРРУПЦИОННОЙ СТРАТЕГИИ

Статья посвящена опыту европейских стран (Великобритании, Италии, Германии) по предотвращению и противодействию коррупции. Исследуются базовые принципы антикоррупционных стратегий, которые формировались в течение долгого времени на основе собственного и зарубежного опыта. Великобритании присущи следующие черты. Когда британские ученые рассказывают о коррупции они акцентируются на злоупотреблении должностным положением или политической должности, целью которого представляется получения вещественных ценностей либо льгот. Важность одного или другого коррупционного деяния обуславливается так называемой социальной виду, что представляется основным фактором во время принятия решений по осуждению наделенного властью гражданина. В случае если приговор личности через коррупционную действие способен стать причиной подрыва престижа правительства, или если преступление не имеет большой социальной опасности, однако расходы по предъявления обвинения могут быть достаточно весомыми, правоохранители отказывают в производстве следствия опираясь на большие расходы и незначительное нарушение общественного интереса. Одной из наиболее действенных систем общественно-политических и юридических элементов противодействия коррупции является система в Итальянской Республике. Там в исполнении такого важного задания непосредственно взаимодействуют общественные и государственные организации. Эффективным антикоррупционным инструментом необходимо принять то,

что следователи, прокуроры и судьи фактически представителями одной профессии и систематически меняются на должностях друг с другом. В государстве определены господствующее положение неперменного прокурорского производства в абсолютно всех процессах. Отсутствие этого факта само по себе может быть признано преступлением. Подобные механизмы обеспечили в Италии плодотворную борьбу с коррупцией, ее преодоления и устранения участия политиков в коррупционных схемах. Среди механизмов противодействия коррупции, внедряются в Германии, стоит выделить создание реестра коррумпированных фирм. Германия пытается использовать не только собственный опыт, но и иностранный, в частности опыт Израиля. Суть такой практики состоит в том, что частную структуру, которая включена в подобного реестра, лишают возможности выполнять любые заказы государства, она автоматически становится объектом увеличенной внимания со стороны правоохранительных органов. Этот эксперимент реализовано в одной из земель Германии и, по оценкам теоретиков и практиков, он привел к положительным результатам.

Ключевые слова: борьба с коррупцией; антикоррупционная стратегия; отмывание денег; организованная преступность; ответственность за правонарушения; государственный служащий.

V. Beglitsya,

Petro Mohyla Black Sea State University, Mykolayiv, Ukraine

EUROPEAN EXPERIENCE ON FORMATION ANTI-CORRUPTION STRATEGY

The article is devoted to the experience of European countries (the UK, Italy, Germany) to prevent and combat corruption. We study the basic principles of anti-corruption strategies, which were formed over time on the basis of their own and foreign experience. Britain has the following features. When British scientists talk about corruption, they are accented on the abuse of power or political office, the purpose of which seems to produce real value or benefits. The importance of one or another act of corruption is caused by so-called social mind that the main factor in making decisions on the conviction empowered citizen. If the verdict of the person through corrupt acts capable of undermining the prestige of the cause of the government, or if the offense does not have a great social danger, but the cost to the charges can be quite weighty, law enforcers denied the investigation based on the production of high costs and a minor violation of the public interest. One of the most effective systems of social, political and legal elements of combating corruption is the system in the Italian Republic. They played such an important job directly interact with public and state organizations. Effective anti-corruption tool you need to accept the fact that the investigators, prosecutors and judges are actually members of one profession and regularly changing positions to each other. The state determined the dominant position of public prosecutor's indispensable in the production of absolutely all processes. The absence of this fact in itself can be considered a crime. Such mechanisms provided in Italy fruitful fight against corruption, to overcome and eliminate the involvement of politicians in corruption schemes. Among the anti-corruption mechanisms are being introduced in Germany, is to provide a register of corrupt firms. Germany is trying to use not only their own expertise, but also foreign, in particular the experience of Israel. The essence of this practice is that the private entity, which is included in such a registry, make it impossible to carry out any orders of the state, it automatically becomes an object of increased attention from law enforcement. This experiment was implemented in one of the states of Germany and is estimated theoreticians and practitioners, it has led to positive results.

Keywords: anti-corruption; anti-corruption strategy; money laundering; organized crime; the responsibility for the offense; a civil servant.